

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет імені
Богдана Хмельницького

Рада молодих вчених

Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і
молодих вчених

СУЧАСНА НАУКА: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали Internet-конференції
(15-19 травня 2017 р.)

Мелітополь, 2017 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (протокол № 18 від 06.06.2017 р.)

РЕДАКЦІЙНО-ВИДАВНИЧА РАДА

Голова – Москальова Л. Ю., доктор педагогічних наук, професор
Заступники голови – Прокоф'єва О. О., кандидат психологічних наук,

доцент

Чорна В. В., кандидат педагогічних наук

Члени редакційно-видавничої ради:

Антоненко О. М. – кандидат мистецтвознавства

Бунчук О. В. – кандидат педагогічних наук

Гурова Т. Ю. – кандидат педагогічних наук

Йоркіна Н. В. – магістр біологічних наук

Курносова К. В. – магістр педагогічних наук

Ніколаєвич О. В. – магістр економічних наук

Сапун Т. О. – магістр географічних наук

Царькова О. В. – кандидат психологічних наук, доцент

Щебликіна З. В. – спеціаліст з економічних наук

Яковенко І. О. – кандидат педагогічних наук

Відповідальні за випуск:

Курносова К. В. – магістр педагогічної освіти

Москальов М. О. – інженер-програміст

Сучасна наука та перспективи : матеріали регіональної internet-конференції молодих учених (15-19 травня 2017 р.) / за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Москальової Л. Ю. – Мелітополь, 2017. – 442 с.

Висвітлюються погляди молодих науковців щодо сучасної наукової картини світу в аналізі гуманітарних, соціальних, природничих та технічних наук. Матеріали збірника відображають наукові пошуки студентів, магістрантів та молодих учених.

Редакція не несе відповідальності за наукову коректність текстів і не завжди поділяє думки їх авторів.

<i>Усенко К.В., Мільчевська Г.С.</i> Соціально-педагогічна робота з дітьми-аутистами.....	218
<i>Шевага Л.І., Москальова Л.Ю.</i> Інтелектуальний розвиток дітей старшого дошкільного віку як науково-педагогічна проблема.....	221
<i>Шкуліна М.С., Курносова К.В.</i> Особливості застосування комплексного підходу до подолання заїкання у дітей дошкільного віку.....	224
<i>Яценко А.С., Мільчевська Г.С.</i> Вплив субкультури на соціалізацію підлітка.....	227

Секція 8. Сучасні проблеми практичної психології

<i>Андрійович І.В., Євменова Т.М.</i> Вплив казки на розвиток пам'яті першокласників: гендерний аспект.....	231
<i>Бабко А.В., Кошова І.В.</i> До проблеми вивчення соціальної ідентичності працюючих жінок.....	234
<i>Волобуєва А.І., Шевченко С.В.</i> Дослідження вивчення динаміки розвитку адаптаційного потенціалу у студентів.....	237
<i>Гніпель Д.І., Михайленко Л.М.</i> – Особливості самоактуалізації особистості старшокласників як засоби захисту їх психічного здоров'я.....	239
<i>Грибачова Г.О., Прокоф'єва О.О.</i> Причини включення особистості у маніпулятивні міжособистісні стосунки у якості суб'єкта і об'єкта.....	241
<i>Добровольська Л.П.</i> Психолого-педагогічні особливості організації профорієнтаційної роботи.....	245
<i>Журавльова М., Журавльова Л.С.</i> Використання танцювально-рухової терапії для діагностики та корекції дітей з особливостями психофізичного розвитку.....	248
<i>Каишкар'єва Л.Р.</i> алгоритм роботи практичного психолога з почуттями образи та провини у клієнта.....	251
<i>Ковальчук Н.В., Шопша М.М.</i> Мотивація як складова соціально-психологічної готовності до професійної діяльності.....	254
<i>Пилипенко А.С., Журавель А.В.</i> Особливості проявів стенічних та астенічних емоцій в дошкільному віці.....	257
<i>Попова Ю.В., Прокоф'єва О.О.</i> Вплив сімейного виховання на розвиток у підлітків девіантної поведінки.....	260
<i>Приходько В.В., Титаренко О.І.</i> Психологічні особливості підліткового стресу: чинники виникнення та шляхи подолання.....	263
<i>Приходько О.О., Євменова Т.М.</i> Дитячо-батьківські відносини та їх взаємозв'язок з особистісними якостями дитини дошкільного віку.....	265
<i>Работа Т.О., Царькова О.В.</i> Психологічне здоров'я у контексті психосемантичного підходу.....	270
<i>Середа А.С., Титаренко О.І.</i> Розвиток комунікативних навичок у старшокласників за допомогою методів арт-терапії.....	273
<i>Скородько В.Г., Євменова Т.М.</i> Гендерні особливості адаптації першокласників до навчання в школі.....	276
<i>Сухарєва Є.М., Прокоф'єва О.О.</i> Розвиток самоствавлення і самооцінки у підлітковому віці.....	279

житті кожної людини, бо людина завжди перебуває в якійсь певній життєвій ситуації. Ситуація містить проблеми і конфлікт, самоактуалізація – це пошук таких рішень, які вирішують проблеми і конфлікти оптимальним способом, призводять до розвитку та росту особистості.

Найбільш важливим аспектом життя, з точки зору особистості, є прагнення людини до самоактуалізації. Намагаючись досягти реалізації свого потенціалу, людина проживає життя наповнене сенсом, пошуками та хвилюваннями. До того ж самоактуалізована людина живе невимушено насолоджуючись кожним моментом життя і повністю беручи участь в ньому.

Тому що саме самоактуалізована особистість забезпечується захистом свого психічного здоров'я.

Отже, самоактуалізація – це бажання, мотивація людини стати тим, ким він здатний стати, прагнення повністю реалізувати свої потенційні можливості; це постійний процес розвитку своїх здібностей, виявлення вже існуючих внутрішніх сил і можливостей.

Література

1. Галецька І.В. Критерії психологічного здоров'я / І.В. Галецька // Вісник Львівського університету. – 2012. – № 10. – С. 317-328.
2. Коцан І.Я. Психологія здоров'я людини / І.Я. Коцан, Г.В. Ложкін, М.І. Мушкевич; під ред. І.Я. Коцана. – Луцьк: Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2011.– 430 с.
3. Курашова Р.А. Самоактуалізація личности / Р.А. Курашова, В.М. Бондаренко, В.Т. Завалай; под ред. В.В. Сухобской. – М.: Новое знание, 2013. – 61 с.
4. Мерзлякова О.Л. Професійне самовизначення старшокласників як впливовий чинник їх саморозвитку / О. Л. Мерзлякова // Психологія. – 2013. – № 12. – С. 54–62.
5. Мороз С.В. Процес самореалізації особистості: поради та рекомендації / С.В. Мороз, П.Т. Марусенко. – Х.: Знання, 2012. – 59 с.
6. Русова В.В. Самоактуалізація особистості як інноваційна складова навчання старшокласників: poradnik практичним психологам і соціальним педагогам / В.В. Русова.. – К.: Науково-методичний щорічник, 2010. – 120 с.
7. Сосновський Т.В. Психологія здоров'я особистості: теорія і практика / Т.В. Сосновський, І.В. Галецька. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010 – 338с.

ПРИЧИНИ ВКЛЮЧЕННЯ ОСОБИСТОСТІ У МАНІПУЛЯТИВНІ МІЖОСОБИСТІСНІ СТОСУНКИ У ЯКОСТІ СУБ'ЄКТА І ОБ'ЄКТА

*Грибачова Г.О., студентка 2 курсу
Науковий керівник: к.психол.н., доц. Прокоф'єва О.О.
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,*

Успішність маніпулятивних взаємин залежить від психологічних особливостей їх суб'єкта і об'єкта. З метою уточнення особливостей особистості учасників маніпулятивних міжособистісних стосунків створена модель особистості маніпулятора і об'єкта маніпуляції. Модель особистості суб'єкта маніпуляції побудована на основі уявлень про детермінанти його поведінки, представлені у роботах, В.П. Голована, Є.Л. Доценко, В.В. Знакова, С.Г. Кара–Мурзи, В.М. Куликова, О.В. Сидоренко, Е. Шострома. Модель особистості об'єкта маніпуляції створена на основі уявлень про детермінанти його поведінки, що містяться у роботах А. Адлера, І.Д. Бежа, В.М. Бехтерева, Р.М. Грановської, С.Г. Кара–Мурзи, В.М. Куликова, Г. Лебона, Є.Б. Михайлюк, М.М. Обозова, В.І. Тараненко, К. Хорні, К. Юнга.

Суб'єкти маніпулювання повинні мати певні особистісні якості: прекрасно володіти різними формами вербального впливу, мати потужну енергію, сильну волю, цілеспрямованість, віру в себе тощо. Рішення головного завдання суб'єкта маніпулювання лежить у площині адекватного розпізнавання й глибокого розуміння стану об'єкта впливу й, як наслідок, підбір оптимальних механізмів імплементації в його свідомості думок і дій, що відповідають загальним стереотипам і очікуванням [6].

Одна з характерних рис сучасної епохи – стрімко зростаючий потік інформації, який людині необхідно сприйняти, засвоїти і застосувати для розв'язання нерідко дуже складних завдань, і людина, що приймає рішення, стає як суб'єктом, так і об'єктом психологічного впливу. Існують різні засоби, методи і прийоми такого впливу, які систематично і постійно використовуються в нашому повсякденному житті, практично у всіх сферах соціальної взаємодії людей, і об'єктом впливу яких в наш час виступає будь – яка людина сучасного суспільства.

Таким чином, об'єкт маніпуляції – це те, на що спрямовані дії маніпулятора. Нерідко під об'єктом розуміються мішені маніпуляторів свідомістю. Такої думки дотримуються в своїх роботах [1], [4]. Поняття «мішень» використовується для позначення тих психічних структур, на які відбувається вплив з боку ініціатора впливу незалежно від того, чи мав він такий намір чи ні [2].

В цілях маніпуляції свідомістю йде вплив на всі види пам'яті людини і різними способами. З одного боку, треба, щоб людина запам'ятала якусь думку, метафору, формулу. З іншого боку, буває необхідно «відключити» її короткострокову чи історичну пам'ять – вони створюють психологічний бар'єр проти навіювання. Коли людина отримує якийсь повідомлення, його взаємодія з пам'яттю ділиться на два етапи: спочатку відбувається пасивне запам'ятовування. Потім інформація переробляється розумом, і якщо вона визнається переконливою, що представляє інтерес, вона «впроваджується» в пам'ять і починає впливати на свідомість [3].

Таким чином, запам'ятовуваність і переконливість перебувають у діалектичній єдності. Щоб не бути сходу відкинутим пасивною пам'яттю, повідомлення має чим «зачепити» свідомість, не здатися відразу повною

нісенітницею. Але щоб впровадитися у свідомість, інформація повинна бути упакована в таку форму, щоб воно закарбувалася в пам'яті. Людині завжди здається переконливим те, що він запам'ятав, навіть якщо запам'ятовування відбулося в ході чисто механічного повторення, як настирливої пісеньки. Запроваджене у свідомість повідомлення діє вже незалежно від його істинності чи хибності.

Існує безліч ситуацій, в яких на людину виявляються маніпулятивні дії. Все різноманіття таких ситуацій можна поділити на певні групи, враховуючи при цьому співвідношення між об'єктом і суб'єктом. Отже, у відповідності з цим можна виділити наступні три групи:

1. Сукупність ситуацій міжособистісної взаємодії, тобто таких ситуацій, в яких відбувається безпосереднє спілкування та обмін інформацією, як кажуть, «лицем до лица», а також опосередковано через телефон, пошту, телеграф, різні інші системи зв'язку, в тому числі Інтернет. Міжособистісні ситуації можуть підрозділятися за змістом або характером соціальних зв'язків або у відповідності з основними сферами способу життя на наступні: суспільно-політичні; професійно-ділові; соціокультурні, сімейно-родинні; та інші.

2. Ситуації, в яких людина перебуваючи в складі певної спільності людей, піддається безпосередньому інформаційно-психологічному впливу деяких комунікаторів – особистістю або групою. Такі ситуації можна позначити як публічні. Це – ситуації проведення зборів, нарад, мітингів, видовищних заходів тощо

3. Ситуації, в яких на людину здійснюється інформаційно-психологічний вплив засобами масової комунікації. У цих ситуаціях здійснюється одностороння опосередкована комунікація типу Засіб Масової Комунікації – людина (аудиторія). Їх можна позначити як – ситуації. Це ситуації перегляду телепередач, прослуховування радіопрограм, читання газет, журналів, різних друкованих видань, взаємодії з різноманітними інформаційними системами тощо.

Люди, дії яких спрямовані на досягнення власних цілей, при цьому використовують різні способи інформаційно-психологічного впливу на інших без урахування їх інтересів, а найчастіше, просто вводячи в оману, діючи врозріз з їх інтересами і завдаючи їм шкоди – це маніпулятори. Ними можуть бути різні особи. До цих осіб відносяться ті з них, хто, чинячи на оточуючих інформаційно-психологічний вплив, майстерно змішуючи брехню з правдою, збільшують ступінь неадекватності інформаційного середовища суспільства. При цьому вони часто самі стають її мимовільними заручниками і перетворюються з її творців у її рабів. Як зазначає американський психолог Е. Шостром, «маніпулюючи іншими людьми, маніпулятор неминуче стає об'єктом власних маніпуляцій», правда, від цього не стає легше тим, хто вже потрапив в павутину його маніпуляцій, хто на собі відчуває їх руйнівний і зневажливе вплив [9].

Первісне значення слова «маніпулятор» означає цирковий артист, фокусник, який добре діє з предметами за допомогою рук. Але тепер слово «маніпулятор» або «маніпуляція» часто зустрічається і в буденному житті. І

це не випадково, з нами роблять непомітні дії, але вже не руками, а словами і навіть невербальними способами спілкування. Все б нічого, але маніпуляція погана тим, що вона не дає нам часу подумати і робити свій вибір. Тому представлятися важливим є звернення уваги на наше звичайне життя, на те, що відбувається з нами і навколо нас. Маніпулятор вибирає жертву не просто першого–ліпшого. Він бере того, хто обов'язково потрапить під його вплив. Маніпулятори – це чудові знавці людських душ. Вони знають, що для людей зручніше ситуації, коли є рішення або пояснення того, що відбувається. А маніпуляторів цього типу таке рішення є завжди, і воно завжди одне і теж [7].

Приклад, вони говорять в будь–яких ситуаціях: «Я ж казав!». Такий тип маніпуляторів часто зустрічається у вузькій сімейної аудиторії, «Малюк». Дорослі, в більшості своїй, люблять малюків. Але ось на роботі з'являється такий «малюк». Він підійде не до злобному співробітникові, а саме до доброго, і буде просити його про допомогу.

Може навіть встати в позу дитини: шкарпетки всередину і трохи прочинений рот. І ви обеззброєні. Але знайте таку поведінку він видає у своїх корисних цілях, щоб роботу зробили за нього, а іноді він просто підсиджує своїх колег [8].

Маніпулятор – логік. Аргументами для такого типу служить наше ж поведінку. «Ти так робиш, значить тобі так подобається, і тебе ситуація влаштовує». Так, це дуже сильний аргумент, не тільки для нього, але і для нас. Але потрібно пам'ятати, що маніпулятор використовує інших у своїх цілях. Тому треба змінити звичну систему дій, і він заспіває зовсім інші пісні. Його більше ніж когось влаштовує ваша поведінка. Є ще маніпулятори, які використовують норми етики, моралі і навіть моральності. Вони знають, що люди не люблять знаходитися в незручному положенні, тому підуть на все, що з нього вийти. Наприклад, цим часто користуються продавці. Вони пропонують нам гарний дорогий товар, і якщо ми не змогли відмовитися із–за ввічливості, то доводиться купувати. Що нам зовсім не потрібно. І це все відбувається з–за нашого прагнення виглядати краще. Маніпулятори у всіх випадках грають на наших слабостях або на слабких рисах характеру.

Зазвичай їх об'єктами стають слабовільні або добрі люди, які не можуть сказати «Ні!». Треба пам'ятати, що кожен з нас має право сказати: «Спасибі, ні», «Вибачте, ні» [5].

Основними чинниками включення у маніпулятивні відносини у якості суб'єкта визначені егоїстичність, соціальна відособленість, прагнення досягти мети будь–що, потреба в самоствердженні, почуття самотності і неузгодженості власного «Я», вміння маскувати мотиви поведінки та почуття, схильність до пристосовництва, несформованість моральних якостей.

Відмінною рисою психологічних маніпуляцій є ставлення до партнера по взаємодії і спілкування не як до особистості, яка володіє самоцінністю, а як специфічного засобу, за допомогою якого досягаються, як правило, приховані цілі маніпулятора, реалізуються інтереси і задовольняються власні потреби без урахування інтересів, волі і бажань іншого боку.

Література

1. Доценко Е.Л. Психология манипуляции: феномены, механизмы, защита / Е.Л. Доценко – СПб.: Речь, 2004. – 304 с.
2. Доценко Е.Л. Механизмы межличностной манипуляции. / Е.Л. Доценко // Психология . – М. 1993. – № 4. – С. 10-12.
3. Грачев Г., Мельник И. Манипулирование личностью / Г. Грачев, И. Мельник. – М.: Изд-во Института Психотерапии, 2001. – 112 с.
4. Кара-Мурза С.Г. Манипуляция сознанием / С.Г. Кара-Мурза. – М.: Алгоритм, 2000. – 778 с.
5. Куликов В.Н. Прикладное исследование социально-психологического влияния / В.Н. Куликов. – Иваново, 1982. – 46 с.
6. Перлз Ф. Внутри и внепомойного ведра / Ф. Перлз, П. Гудмен, Р. Хефферлин. – СПб.: XXI век, 1995. – 448 с.
7. Психологія: підручник для студентів вищих закладів освіти / за ред. Ю.А.Трофімова. – К.: Либідь, 2001. – 670 с.
8. Скаженник Е.Н. Практикум по деловому общению / Е.Н. Скаженник – Т.: изд-во ТРТУ, 2005. – 101 с.
9. Шостром Э. Анти-Карнеги, или Человек-манипулятор – Мн.: Попурри, 1992. – 40с.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Добровольська Л.П.

к.психол.н., доц.,

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького,

м. Мелітополь, Україна

Дослідження в галузі психології, педагогіки свідчать про надзвичайну актуальність проблеми підготовки педагогів з високим рівнем професійної компетентності, які здатні безперервно самоудосконалюватись, постійно розширювати спектр своїх знань, впроваджуючи у практику новітні технології. З кожним роком більш очевидно стає необхідність переходу від традиційної формули «освіта – на все життя» до «освіта – протягом усього життя».

Сучасній школі потрібні не виконавці, а одержимі творчі особистості. Їх слід виховувати з тієї частини школярів, які мають бажання та інтерес до роботи з меншими дітьми, мають певні педагогічні нахили, бажання до самовдосконалення. Науковий досвід та життя показує, що коли людина обирає професію без урахування свого покликання, своїх особистісних характеристик, інтересів, нахилів, знань, виникають проблеми, незадоволення своєю роботою, а інколи і більш тяжкі наслідки, пов'язанні зі здоров'ям. Суспільна значущість такої професійної діяльності дуже низька.

Удосконалення підготовки педагогічних кадрів неможливе без